26ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7196 — 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1909 — ՇԱԲԱԹ

22 Septembre 1909 — 26me année — N 7196

"ԱՐԵՒԵԼՔ„
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՕԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան	80	Ղ.
» » վեցամսեայ	45	»
Դուռսէնեռու համար տարեկան	100	»
» » վեցամսեայ	60	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	25	Ֆր.
» » վեցամսեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ։

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه قاطه

ABEVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/ple, Galata

ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

Առաջին ակնարկով՝ առաջուընէ ինծի ծանօթ մէկը տեսած ըլլալու տպաւորութիւնը ունեցայ։ Քանի մը անգամ ետիս դարձայ՝ ուշադրութեամբ դիտելու համար զայն և տեսայ որ ինքն ալ իր աչքը իմինէս չէր զատեր. ինծի պէս ան ալ ինձ ճանչնալու համար իր յիշողութեան մէջ իմինիս նմանող դէմք մը կ'որոնէր։

Չէի սխալած. ան էր։ Բայց ո՞րչափ փոխուած էր։

—Ի՞նչ եղաւ ատքդ, հարցուցի։

—Կտրել տուի։

—Ինչո՞ւ։

—Ատանայի մէջ զարնուեցայ։

—Ինչո՞ւ եկար հոս։

—Ոտք չմնալ տալու համար։

Հին յեղափոխական շարժումներու մասնակցած էր. բայց գաղափարական յեղափոխականը չէր ան։ Յեղափոխական եղած էր, որովհետև քաջ էր։ Վայելչահասակ, սև ու երկար պեխերով, թաւ յօնքերով, արծիւի քիթով բարեձև երիտասարդ մըն էր ան։ Ան կողմերու ապառաժ լեռներուն վրայ ու պատժական ձորերու մէջ իր անունին տարածիը պըտտցնող Զէյլօին համբաւին վրայ նախանձած էր կարծես ու ինքն ալ ձիին վրայ նետուելով՝ գացած էր միանալ այդ խումբին։ Օր մըն ալ ձերբակալուած էր իր ընկերներով ու երեք հերոսներուն վիզին վրայ կախաղանի պարանը իր մահացու համբոյրը դնելէ ետք կուսակալանիստ քաղաքին մէջ՝ Նորին Թուրքիոյ ամէնաղօր համիտափայլութիւնը ներում շնորհած էր անոր և միւս ընկերներուն։

Դեռ մէկ քանի տարի առաջ բանտարկուած էր՝ հին կառավարութեան մէկ քըմահաճոյքով՝ ոճիրի մը համար, զոր ինք չէր գործած։ Սահմանադրութիւնը բանտին դուռը բացած էր անոր առջև, որպէսզի երթայ զարնուի.... հակաահմանադրական Ատանայի մէջ։

Պատրիարքարանին մէջ՝ ուր երբեմն կ'երթամ տառապող հոգիներու ցաւին հետ հաղորդուելու՝ նստած էր հիմա։ Ան՝ որ մանկութեանս առեն վախի զգացում մը ազդած էր ինձ քաղաքին մէջ ծանօթ իր հռչակով երբ դրացի էինք՝ նկուն ու անզօր երեւոյթ մը ունէր։ Իր աչքերը՝ որոնց խորը անցեալ կեանքին փոթորիկներէն հրահրուած կրակին յետին նշոյլները դեռ կը կայծկլտային՝ երբեմն երբեմն կը խոնարհէին իր կարուած ոտքին վրայ ու թախծութեան ստուերներով մթագնած նորէն կը բարձրանային՝ իմ աչքերուս մէջ թափելու համար իր հոգիին բոլոր տառապանքը։

«Կարիճին մայրը չուա կուլայ» կ'ըսէին քաղաքին մէջ, ամէն անգամ որ անոր վրայ խօսուէր։ Հիմա՝ որ մայրը չատոնց մեռած էր՝ ինք էր լացողը իր վրայ։

Զինքը մխիթարելու համար ուզեցի ըսել. «Մի ցաւիր, Աստուծոյ շնորհակալ եղիր որ կեանքիդ խնայեր է»։ Բայց չըթունքներս չբացուեցան ու բան մը չկրցայ ըսել։ Հապա եթէ ան ալ ըսէր. «Երանի՜ թէ կեանքս ալ վրայ տայի, առանց ոտքի կեանքը ի՞նչ ընեմ»։

Ա՛լ ատոր վրայ բան մը չխօսեցայ, նոյն իսկ չհարցուցի թէ ի՛նչ պարագաներու տակ զարնուած էր. մի գուցէ այդ ա-ռիւնատ դրուագներու վերյիշումը զինք աւելի տխրեցնէր։

Ու հեռացայ քովէն։ Բայց զգացի որ իր աչքերը այս անգամ կը հետեւէին իմ քալող ոտքերուս։ Ո՛վ գիտէ, ինչէ՞ր ըզգաց ան, մտածելով որ ինք ա՛լ չպիտի կրնար քալել ինծի պէս։

ՑԻՊԷ

ՍՈՒՐԸ

Գործաւորներ կռեցին երկաթը սուրերուն,
Զայն ծեծեցին հսկայ սալերու վրայ հրաչէկ,
Քրտնեցան, կեանքի լացն է որ կուլային
Սպաննող բիրտ երկաթին վրայ կարմրայող։

Այդ երկաթի բեկորը աշխարհակալ անձերու
Ձեռքերուն մէջ դարձաւ պատուհաս մը անռելի,
Անոր հրաչէկ կայծերէն բռնկեցան մեհեանին
Դրօշները մեռաքսէ, սպասները սրբազան։

Պղնձէ դուռներ բացուեցան սուրին ա՛ռջև յաղթապանծ,
Այդ աննչան մետաղին փայլէն գինով արքաներ
Իրենց թագն ու ծիրանին անով կարմիր ներկեցին,
Այդ կարմիրով լուացին իրենց երկաթէ հոգին։

Ատրուշաններ վառեցան աստուածներուն ի պատիւ,
Զաստուածները հէգ մանուկներ ագահօրէն կուլ տուին,
Այդ մետաղը մնաց իբր աստուած գերութեան,
Իբր աստուած արիւնին, իբր աստուած արդարին։

Աւարայրի դաշտին մէջ չկահեցան մոլեգին,
Տղմուտ՝ կարմիր ներկեց իր ալիքները փոթորկոտ,
Ատրուշաններ մարեցան շողացումէն սուրբերուն,
Այդ արիւնը, ըսին, սուրբ է, սուրբ է սուրը, գոչեցին...

Գործաւորներ կռեցին երկաթը սուրերուն,
Զայն ծեծեցին հսկայ սալերու վրայ հրաչէկ,
Գործաւորը սարսռալով գոչեց ինքնիրեն ահաբեկ.
«Ոճրագործ է իմ ձեռքս որ այս սուրը կը կռէ...»

Սուրը եղաւ ազատութիւններու դամբան կենդանի,
Շատ մը մահերու ասատուածացումը մարդատեաց,
Ուր կը փայլին դարերու արիւններուն սենպօլներ,
Որուն վրայ դարերը կարմիր խորխեր են ձգած։

Ու մեհեաններ ահագնաշունչ բացուեցան,
Պատգամներն որոտացին քրմանոցէն մոլեռանդ,
Քրիստոնեայ տաճարներ կռեցին սուրը երկաթէ,
Ան խաչ մը եղաւ, տիեզերական արիւնին...

Մանուկները սարսռած՝ քաղաքին պարիսպներուն տակ վիթխարի
Ցաղթակա՞ռին ոտներուն տակ դալինի ոստեր սփռեցին,
Սուրը ճօճեց, մանուկները ահաբեկ՝
Համբուրեցին յարգանքով բռնակալին սուրը բիրտ։

Հայ կինը կուրծքը բացաւ պողպատէ սուրին,
Ոճրագործին ոտքերը համբուրել ուզեց լալագին,
Բայց նախճիրը անոր սրտին չգթաց
Եւ սուրը ինկաւ... դժբախտ հայութեան վզին...

Գործաւորներ կռեցին երկաթը սուրերուն,
Զայն ծեծեցին հսկայ սալերուն վրայ հրաչէկ,
Գործաւորը հպարտ իր կերտածէն, գոչեց ինքնիրեն.
— Արդարութիւնն է այս . . . . . .

ՇԱՀՆԱԶԱՐ ՈՐԲՈՒՆԻ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՔՂԻ, 20 Օգոստոս

Քղիի մէջ ալ Սահմանադրութիւնը կորսնցուցած է իր հմայքոտ անունը։ Միապետական պարագլուխներու խումբ մը՝ որ Կարին տարուած էին պատժելու պատրուակաւ, մէկ երկու շաբաթ յետոյ՝ հակառակ իրենց ունեցած հակասահմանադրական գործառնութիւններուն և հնարած սատանայական մեքենայութիւններուն, յաջողութեամբ տուն վերադարձան, առանց Կարնոյ կառավարութեան կողմէ հարցաքննութեան կամ բանտարկութեան ենթարկուելու։ Խուժանապետներու այդ յաջող վերադարձը մեծապէս քաջալերեց իրենց համակիր փրփրած ամբոխը՝ որը այսօր քաղաքականութեան նժարին դարձուցած իր աչքերը, կը սպասէ յանկարծակի փոփոխութեան մը՝ սկսելու համար իր ճիւաղային ծրագրի իրագործումը։ Բնական է որ այսպիսի պարագաներու մէջ՝ ժողովուրդն ալ անվստահութեան մատնուելով կը ստիպուի դարձեալ իր բովանդակ ուշադրութիւնը կեդրոնացնել մէկ կէտի, քաղաքականութեան արդի շատ փափուկ ու վտանգաւոր կացութեան վրայ, որ սկսած է ամէն Հայու համար մտահոգիչ և խռովիչ հանգամանք մը ստանալ։ Եւ միթէ պէտք չէ կասկածի ժողովուրդը կառավարութեան անկեղծութեան վրայ, երբ ազատ կ'արձակուին յայտնի ոճրագործներ, միապետական խաւարամիտ գործիչներ, որոնք դեռ ամիս մը առաջ մոլեռանդ թրքութիւնը յանուն չէրիաթի ջարդի ու թալանի գաղափարներով ոգեւորած՝ քաղաքին վրայ յարձակում գործելու դժոխային պատրաստութիւններ կը տեսնէին։ Այս տխուր իրողութիւնները ժողովրդին տուած են այսօր այն փորձառութիւնը թէ Թուրքիոյ քաղաքական վիճակը ենթակայ է ամէն ժամանակ չեղոքացուելու, առանց հաստատուն և հիմնական հանգամանք մը դրելու։

Քաղաքականութեան այս յարափոփոխ վիճակը մեծապէս կը նպաստէ միապետական կարգերու ստուերանալուն և զօրանալուն, և մանաւանդ պարբերական ջարդերու և խուժանային ցոյցերու, զորս կանխելու ջանքեր չեն ըլլար Սահմանադրական կառավարութեան մը կողմէն։

Երկրին այս անիշխանական դրութիւնը և ժողովրդի տնտեսական տագնապալից կացութիւնը ցաւալի զուգադիպութեամբ իրենց աւերիչ դերը կը խաղան ոչ միայն Քղիի այլ ընդհ. Թուրքիոյ համար։

Այս օրերս քաղաքիս մէջ տիրող տնտեսական յուզումը՝ արդարեւ խիստ աչքառու երեւոյթ մը առած է։ Երկու տարուան յաջորդական սղութեան պատճառով հասարակութեան կրած տնտեսական տագնապները՝ այս տարի եւս ցցուած են՝ ապառնալով անոր չոր հացի կտորն ալ խլել իր ձեռքէն։ Միլլթ իմներու վոմակը նորէն իր նախկին ժողովրդաքանդ դերին մէջ՝ անարգել առաջ կը վարէ իր չահատակութիւնները։ Կառավարութիւնը այս գործին մէջ կրնայ շատ մը իրաւացի պատճառներով չքմեղանալ։ Եւ եթէ այսօր ժողովուրդը բո՛ւն իր թշնամիները ճանչցած է, սակայն զանոնք հարուածելու կամ անոնց ուժերուն հակազդող միջոցներ չէ կարող ձեռք բերել։

Սակայն վերջապէս օր մը աւելի գիտակցութեան գալով իր խարանիչ ապտակը պիտի իջեցնէ անոնց երեսին, և դիմակազերծ պիտի ընէ այդ կարգի անարգանքի սեւ հոգիները, որոնք հասարակութեան թշուառութեան մէջ կը փնտռուին իրենց շահը, միւսնոյն ատեն վայելելով անոր համակրութիւնը։ Ցաւալի է ըսել նաև որ Համիտեան բռնապետութեան օրով եթէ այդ միլլթիզմութեան աւերիչ գործին կը մասնակցէին վաչխաուներ, պեկեր, ցած հոգի աղաներ, այսօր սակայն կը մասնակցին այնպիսի անձեր որոնք իբր յեղ. յայտնի զեկավարներ՝ կոչուած են պաշտպանել խեղճ իրաւազուրկ ժողովրդի դատը։ Հոս կարելի չէ անուշադիր ձգել նաև տեղւոյս կրթական ու եկեղեցական գործերը, որոնք արդարեւ խիստ արդանատելի վիճակ մը կը ներկայացնեն։ Կուսակցական զգիր մրցակցութիւնը իր աւերիչ դերը կը խաղայ այս գործերուն մէջ։

Դպրոցները կուսակցական մարմիններու զեկավարութեան յանձնուած՝ կը քաշկռտուին այս ու այն կողմ, ինչ կերպով որ յաճախորդ մը կը քաշքշուի խանութպաններու կողմէն։

Ամէն մէկը կը ջանայ իրեն կուսակից վարժապետներով կառավարել վարժարանը, և այդ միջոցով չահագործել կրթական գործը ի հաշիւ կուսակցութեան։ Իսկ առաջնորդարանը ինք ալ այդ ազդեցութիւններուն տակ իյնալով, չի կրնար միջամտել այդ տեսակ գործերու, և թոյլ կուտայ որ ապիկար ու հին գլուխ վարժապետներ մուտք գտնեն վարժարաններու մէջ, սոսկ կուսակցութեան մը պրոպականդան առաջ տանելու համար։ Վարժարան և առաջնորդարան քանի մը խարդախ ազգասէրներու ձեռքին մէջ մնացած կը չահագործուին՝ կոյր հասարակութեան մը անտարբերութենէն օգտուելով։ Ինչպէս ըսի, առաջնորդարանը բոլորովին ազդեցութենէ ինկած է, իր մէջ վարչագէտ առաջնորդ մը չունենալուն համար, նաև իր ստորադաս պաշտօնէութիւնները։ Մենք կը կարծենք որ այս տարի Միացեալն իր ձեռքը պիտի երկարէ դաւառները՝ ազատելու համար դպրոցները կուսակցական պայքարի թատերաբեմ դառնալէն, բայց ան ալ կ'երեւի յետաձգեց գալ տարուան իր այդ շինարար գործը։ Հասարակութիւնը չի գիտեր իր յարմար դիրքը բռնել այդ չահատակ կուսակցականներուն հանդէպ,

---

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի (40)

ԺԱՆ ՏԸ ԼԱ ՇԻՐ

ՋՈՒՐԻՆ ՄԷՋ ԱՊՐՈՂ ՄԱՐԴԸ

ԱՐԿԱԾԱԽՈՆԴՐԱԿԱՆ ԵՒ ՍԻՐԱՅԻՆ ՎԷՊ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԿՂԶԻԻՆ ԴԱՂՏՆԻՔՆԵՐԸ

Ե.

Երկու Մատնութիւններ

—Եթէ իրաւ մարդ չկայ իր սենեակին մէջ, ուրեմն երէկ իրիկուն անհանգիստ էր. կամ թէ հաւանաբար չէր ուզած իմ ներկայութեանս դտնուիլ՝ Շեղ-տ'Օռօրի մէջ պարզուած երէկուան տեսարանէն յետոյ։ Ամէն պարագայի մէջ՝ ժամադրութիւն տուած ըլլալու չէ սիրահարի մը։

Ու կը սպասէր միշտ. իր բոլոր անդամներովը սարսռուն՝ ջիղերը պրկուած էին և միտքը գերագրգռուած, ինչ որ անզգալի կ'ընէր յոգնութիւնը։

Քսաներրորդ անգամ ըլլալով ժամացոյցը հանեց և ելեկտրական լամբարներու լոյսով նայեցաւ ժամը։

—Ժամը երեքուկէսն է, մրմնջեց Սէվէրաք։ Երկու ժամէն աշխատանոց պիտի դառնամ։

Մեծ հառաչ մը արձակեց ան։ Բայց միևնոյն ատեն ծխնիներու ճռնչիւն մը լսելով մութին մէջ կծկտեցաւ։ Իր տեսածը այնքան յուզում պատճառած էր որ ստիպուեցաւ պատին կրթնիլ, չդանդաղելու համար։

Կիներու յարկաբաժնին դուռը բացուած էր։ Ցորդ լոյսին մէջ, իրարու քով կը տեսնուէին Մօիզէթ՝ ժպտուն, և անբռնելի էակ մը՝ մերկանդամ, արծաթէ թեփերով զարդարուն մայեօի մը մէջ կաղապարուած։ Այդ մարդը շատ երիտասարդ էր՝ զարմանալի գեղեցկութեամբ մը օժտուած։ Ան ալ կը ժպտէր։ Իր աջ ձեռքին մէջ բռնած էր Մօիզէթի ձախ ձեռքը, ու մութ գոյն աչքերով կը դիտէր մանկամարդ աղջիկը։ Եթէ անկեղծութեան, սիրոյ ու յաղթանակի արտայայտութիւն մը կար այդ մարդուն դէմքին վրայ։

Խելայեղ դարձած, Սէվէրաք կը լըրտեսէր այդ տարօրինակ ու սիրուն զոյգը։

Ճարտարապետը տեսաւ որ Մօիզէթ իր երկու ձեռքերը կը կրթնցնէր երիտասարդին ուսերուն վրայ, գլուխը վեր կ'առնէր և շրթունքները կ'երկարէր. տեսաւ նաև որ սիրահարը քիչ մը կը ծռէր, ամենէն գողտր ու ջերմ համբոյրը տալու համար Մօիզէթի։ Յետոյ մանկամարդ աղջկան ձայնը լսեց, որ կ'ըսէր, ուրիշ տեղ կատարուած խօսակցութիւն մը շարունակելով.

—Այո՛, կ'ուզեմ Կի կոչել քեզ, որովհետև զօրութեան և երջանկութեան երաշխիք մըն ես ինծի համար, կաղնիի ծաղկին նման...։ Կիս, իմ սիրեցեալ Կիս, խոսեմ եղի՛ր։ Իրարու հաղորդեցինք գիտցածներս. իսկ կռահեցինք չգիտցած բաներ նուս մեծ մասը, որով պիտի կրնանք փոփոխեան ենթարկել մեր վրայ պարտադրուած ճակատագիրը։ Սոսկալի և անիծեալ բան մըն էր ան։ Մեր կեանքը այսուհետեւ քաղցր ու ամենէն օրհնուած պիտի ըլլայ...։ Բայց խոսեմ եղի՛ր...։ Ցիւլպէր անողոք է և հայրս Ցիւլպէրի կամքին կը հետեւի։ Անոնց գործելու չարժառիթները բոլորովին անծանօթ են մեզի. զգոյշ եղի՛ր...։ Դնա՛ հիմա. իմ սիրաս կ'ընկերանայ քեզի, և հաւատա՛ որ զօրաւոր պիտի ըլլամ մեր սիրոյն և մեր երջանկութեան համար...։ Նախախնամութիւնը պիտի վարձատրէ մեզ՝ վերջ տուած ըլլալնուս համար հրէշային պատերազմի մը, որ այնքան աւելի եղեռնական կը թուի, որքան ալ պատճառները անդիտանամ...։ Անշուշտ մեր սիրոյն, պիտի ներեն իմ հօրս և մօրեղբօրս...։ Ա՛տուած ուզած է որ իրարու հանդիպինք և զիրար սիրենք։ Ան ոչինչ պիտի մերժէ։ Աշխարհի խաղաղութեան գործիքը բրած է մեզ՝...։ Դնա՛, իմ կիս։ Վաղը գիշեր, արեւը մայր մտնելէն երկու ժամ յետոյ, կախարիչին առջև պիտի սպասեմ...։ Քեզի բացատրեցի թէ ի՞նչպէս կը բացուի դուռը։

Մօիզէթ նորէն շրթունքները երկարեց։ Երկարատև համբոյրի մը ձայնը լսելի եղաւ։

Յետոյ սկսան սանդուխն ի վեր բարձրանալ...։ Անոնց ետին, կիներու յարկաբաժնին դուռը բաց կը մնար...։

Ատելութենէ, նախանձոտ բարկութենէ, վայրագ յուսահատութենէ մղուած, Սէվէրաք մռնչիւն մը զսպեց, երբ սիրահարները երկրորդ համբոյր մը կը փոխանակէին։ Ատկէ առաջ ճարտարագէտը սարսուռով մտիկ ըրած էր Մօիզէթը, առանց հասկնալու խօսքերուն իմաստը։ Մոլեգին փորձութիւն մը ունեցաւ անոնց վրայ խոյանալու, հարուածելու և աչքերնին փորելու համար։ Բայց իր ողջամտութիւնը թոյլ չտուաւ որ այդպիսի յիմարական ընթացքի մը հետեւի։

—Հիքթանէրն է այս մարդը, կը խորհէր Սէվէրաք։ Բնաւ տեսած չեմ անոր երեսը, բայց Ցիւլպէրի նկարագրութեան չնոռհիւ. ճանչցայ զինքը։ Հիքթանէ՛ր...։

Մօիզէթ և երիտասարդը անհետացան դռոնէն

և միայն կը խորչի երբ կուսակցութիւն կ'ըսեն, որովհետեւ դպրոցներուն այդ կրած հարուածները՝ հակցած է ան՝ որ կուսակցական աղբիւրներէ առաջ եկած են։

Հարկ չկայ եկեղեցիներու մասին խօսիլ, քանի որ գիւրին է երեւակայել թէ ինչ վիճակ կրնան ունենալ քաղաքի մը եկեղեցիները որոն դպրոցը և առաջնորդարանը այսպիսի անանձնական դրութեան մէջ կը գտնուին։ Քահանաները միայն իրենց ապրուստի ապահովութեան մասին կը խորհին և ա՛լ ոչինչ։ Այս բոլոր ցաւալի իրողութիւններուն հետ հաւասարակշռութեան պակաս կայ։ Ամերիկայեն վերադարձող վատուժ, նիհար և տեսակ տեսակ ախտերով վարակուածներու անանձնական վիճակը կարելի՞ է արդիօք անուշադիր ձգել։ Հայութեանմարմնոյն վրայ բացուած այս խորարմատ վէրքը մեծ դարմանումի կը կարօտի, առանց որու կործանումը անխուսափելի է։

Մ. ԿԻՒԼՊԵՆԿ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ԾԱՆՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ.—Մատրիտէն ֆրանսական թերթերուն նշուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ.—Ընդդիմադիր կուսակցութիւնները կը պատրաստուին աղդու պայքարի մը դէմ։ Դիմադիր կուսակցութիւնները կը պատրաստուին աղդու պայքարի մը դէմ։ Հանրապետականները պիտի պահանջեն Խորհրդարանին անմիջական գումարումը։ Եթէ պաշտօնաթերթը սեպտեմբեր 20էն առաջ չհրատարակէ Խորհրդարանի գումարման հրաւէրը, հանրապետականներուն պէտք՝ Պ. Աց քարակէ այնպէս կը խորհի թէ իր կուսակցութիւնը չի կրնար թեւերը ծալած մնալ այն տեսակ դէպքերու առջեւ, որոնք բնական արդիւնքը կը կազմեն կառավարութեան անխորհուրդ քաղաքականութեան։ Հանրապետական չափաւոր կուսակցութեան բոլոր ատոռաբաժանումները և արմատականները համամիտ են Պ. Աց քարակէի։ Վերապետական գերդաստանին կուսակից ազատականներն ալ միևնոյն կարծիքը ունին։ Արտաքին գործոց նախկին նախարար Պ. Բիօ Կուլլոն կը յայտարարէ թէ անհրաժեշտ է տապալել հիմակուան կառավարութիւնը և անոր յաջորդ կարգել պատասխանատու ուրիշ կառավարութիւն մը՝ աւելի օրէնքները յարգող, եթէ ազատական կուսակցութիւնը տակաւին պատրաստ չէ ստանձնել իշխանութեան պատասխանատուութիւնը։ Անհամբերութեամբ կը սպասուի տալիք որոշմանը նախարարապետ Պ. Մորէթի, որ Մատրիտ ժամանած է։ Ռամկավարականներն ալ կուսակից են Խորհրդարանին անմիջական գումարմանը։ Ատոնց պէտք՝ Պ. Լորէդ Տոմինկուէզ երկար խորհրդակցութիւններ ունեցաւ ազատական և հանրապետական կուսակցութեանց պատկանող անձնաւորութեանց հետ։ Այնպէս կը նկատէ թէ կառավարութիւնը հակասահմանադրական ընթացքի մը, կը հետեւի չարունակելով, առանց արդարացուցիչ պատճառի, սահմանադրական երաշխաւորութեանց դադարումը։ Նաև Սպանիոյ մէջ եղած արտասովոր պարագաները պատրուակելով, կ'արդիւք ազատական ցոյցերը, վարժարանները փակելով և Բաղալոնիան նիւթապէս անմարդացնելով։ Հաւանօրէն բոլոր ընդդիմադիրները զօրաւոր դանգուած մը պիտի կազմեն՝ սահմանադրական երաշխաւորութեանց վերահաստատումը և Խորհրդարանին վերաբացումը պահանջելով։

Պ. ԷՍՔՈՒԻԹ՝ ԼՈՐՏԵՐՈՒՆ ԴԷՄ.—Անգլիոյ նախարարապետ Պ. Էսքուիթ, ուրբաթ իրիկուն Պիրմինկէմի մէջ մեծ ճառ մը արտասանեց, խօսելով Պ. Զէմպրլէնի սիրական մաքսապաշտ գաղափարներուն վրայ. նաև ասպարէզ կարդաց Լորտերու Ժողովին՝ մերժել ներկայ ելմտացոյցը։ Պ. Էսքուիթ նախ ջանաց պատասխանել վերջերս Լորտ Ռոզպէրիի կողմէ ելած քննադատութեանց՝ կառավարութեան ելմտացոյցի ծրագիրներուն դէմ։ Նախարարապետը աշխատեցաւ ցոյց տալու որ որոշուած տուրքերը շատ արդարաւորութեամբ բաշխուած են։ Ինչ որ ալ ըսէ Լորտ Ռոզպէրի, ներկայ ելմտացոյցը յեղափոխական ելմտացոյց մը չէ։ Խոպան հողերու հիմնենթակայ եղած տուրքերը, որոնց դէմ Լորտերը, մեծ կալուածատէրեր, այնքան աղդու կերպով կը բողոքեն, շատ արդարացի են։ Նախարարապետը յետոյ քննադատեց ընդդիմադիրներուն մաքսապաշտ քաղաքականութիւնը, զոր կը վարէ Պ. Պալֆուր։ Պ. Էսքուիթ ըսաւ թէ նոյն իսկ մաքսային սակացոյցին բարենորոգումովը կարելի պիտի չըլլայ գտնել ելմտացոյցին հաւասարակշռութեանը համար անհրաժեշտ եղած գումարները՝ առանց տուրքի ենթարկելու անմիջական պէտքերու առարկաները։ Մի՞թէ այդ է երկրին փափաքը։ Նախարարապետը յետոյ ձեռք առաւ օրուան հրատապ խնդիրը. ի՞նչ պիտի ըլլայ ելմտացոյցին վերջնական վիճակը։ Լորտերը պիտի մերժե՞ն զայն։ Պ. Էսքուիթ ըսաւ թէ Լորտերու Ժողովը իրաւունք չունի ելմտացոյցին դպչելու։ Եթէ այդ Ժողովը կ'ուզէ անպատճառ փոփոխութեան ենթարկել ելմտացոյցի մասին կառավարութեան առաջարկութիւնները և կամ զանոնք մերժել, այդ կերպով իրենց առաջ բերելիք յեղափոխութեան հետեւանքներուն իրենք պիտի ենթարկուին։ Եթէ հարկ ըլլայ երկրին մէջ կռիւ մը ընել, միայն Լորտերու իրաւունքին նկատմամբ պիտի չըլլայ, երկրին ելմտական խնդիրներով զբաղելու։ Ազատական կուսակցութիւնը ո՛չ միայն պատրաստ է, այլ փափաքող՝ պատասխանելու ընդդիմադիր կուսակցութեան կողմէ կարդացուած առարկէղին։ Պ. Էսքուիթի ճառը քանի անդամներ ընդմիջուեցաւ կնոջ համար քուէարկութեան իրաւունք պահանջողներուն կողմէ, որոնք, սակայն, վտարուեցան։ Պ. Էսքուիթ երբ Պիրմինկէմ ժամանեց, ճառը արտասանած վայրը գնաց ստորերկայ ճամբով մը, վասնզի մթինկը կազմակերպողները կը վախնային կնոջ համար քուէարկութեան իրաւունք պահանջողներուն կողմէ կատարուելիք ցոյցերէն, բայց ատոնք նորէն տանիքի մը վրայէն աղմուներ և կլմինարներ նետեցին ոստիկանութեան վրայ, ատոնցմէ շատերը վիրաւորելով։ Ոստիկանութիւնը հրդեհի ջրհաններով ջուր սրսկելով ցրուեց զանոնք։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ.—Բէյրթայէն հետեւեալը կը հեռագրէ Թանի Թղթակիցը.—Հունգարիոյ նախարարապետ Պ. Վէքերլէ նորէն Վիեննա գնաց՝ մասնակցելու նախարարական բանակցութեանց Աւստրիոյ Հունգարիոյ զինուորական ելելմտացոյցին և Պոսնայի ու Հերսէգի Սահմանադրութեան մասին, նաև Հունգարիոյ տագնապին համար գոհացուցիչ լուծում մը ձեռք բերելու մասին։ Այդ նպատակով նոր ունկնդրութիւն մը խնդրեց Ֆրանց Եոզէֆ կայսրէն։ Կէս-պաշտօնական զեկոյց մը յոյս կը յայտնէ թէ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ բանակին ու նաւատորմին համար ուղուած վարկերը զեղչուած են և կամ պիտի զեղչուին ընդունելի քանակութեանց։ Պոսնայի ու Հերսէգի Սահմանադրութեան գալով, ստոյգ աղբիւրէ կ'իմանամ թէ Պ. Վէքերլէ պիտի չարունակէ մերժել այն ամէն ծրագիրները որոնք ուղուած չափով նկատողութեան չեն առներ Հունգարիոյ արքունական պատմական իրաւունքները Պոսնայի ու Հերսէգի վրայ։ Հունգարիոյ տագնապին նկատմամբ տակաւին բարւոքման նշան մը չի տեսնուիր։ Ընդհակառակը Պ. Ռոչոմի թերթը կ'ըսէ թէ Հունգարիոյ քաղաքական կացութիւնը այնքան անպատշաճ չէր եղած և թէ մեծ դժուարութիւնները եթէ գէթ չմեղմացնեն, սեպտեմբեր 25ին երբ Խորհրդարանը բացուի, Երեսփ. Ժողովը շատ յուզումնալից նիստեր պիտի ունենայ։

ՌՈԿԻ ՀՐԱՅԱՆԻ ՐՈՒՆՈՒԱՆ.—Թանէէրէն հետեւեալը կը հեռագրէ Թանի Թղթակիցը.—Հանգարիոյ նախարարապետ Ռոկիի մահու պատժին ենթարկուեցաւ պալատան ներքին մասին մէջ՝ մէկ շաբաթ առաջ, օգոստոս 30/12 սեպտեմբերի կիրակի իրիկունը։ Կ'երեւայ թէ այդ որոշումը արդիւնք է Մոլլա Հաֆիտի կատաղութեանը՝ տանջանքները դադրեցնելու մասին հիւպատոսներուն բողոքը լսելէ ետքը։ Մարոքի վեհապետը պալատ մտնելուն մահու պատժին հրամանը տուաւ և Ռոկի հրացանի բռնուեցաւ Մոլլա Հաֆիտի կիներուն ներկայութեանը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԱԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒՄԱՆՑ ՇԱՆԶՆԱՀՈՂՈՎԸ, երէկ, ձեռնարկեց իր աշխատութեանց։ Օսմ. անդամները՝ Ապտիւրրահման պէյ, Աթա պէյ ու Վիթալիս էֆ։ և օտարազգի անդամները՝ Պ. Պ. Սդէկ, Մայսա, Կրէվս ու Ճոլի գումարուեցան ելմտական նախարար Ճաւիտ պէյի նախագահութեամբ։ Նախ Ճաւիտ պէյ ֆրանսերէն բանախօսութիւն մը արտասանեց, խօսքը օտարազգի անդամներուն ուղղելով. ըսաւ թէ ինք ոչ թէ օտարականներ, այլ իբրև Թուրքիոյ բարեկամները կը նկատէ զիրենք։ Ճաւիտ պէյ յարեց.— «Երբ երեք նահանգներու մէջ կը գտնուէիք, առանց քաղաքական որևէ նպատակի, յաջողութեամբ աշխատեցաք այդ նահանգաց մէջ բարենորոգելու ելմտական գործերը, որոնք անկեալ վիճակի մէջ էին։ Ձեր աշխատութեանը շնորհիւ կրցաք կանոնաւորութիւն ձեռք բերել կայսրութեան այդ մասին մէջ։ Հոս մեծ ծառայութիւններ կը սպասենք ձեզմէ՝ աւելի ընդարձակ դեռնի մը վրայ։ Ձեզի հետ պիտի աշխատիմ բարենորոգելու և վերակազմելու ելմտական գործերը, որոնք Պոռտութեան հիմը կը կազմեն։ Դիտեմ թէ ո՛ր ատաճան աշխատող, անկեղծ ու խղճամիտ մարդեր էք։ Այս շրջափակին մէջ քաղաքականութիւնը պիտի չկրնայ մտնել։ Հոս ձեռք բերուելիք ելմտական յաջողութիւնները միայն աչքի առջեւ պիտի ունենանք»։ Ճաւիտ պէյ, խօսքը աւարտելով, շնորհակալութիւն յայտնեց օտարազգի անդամներուն՝ կայսրութեան ելմտական գործերուն վերածնութեան աշխատակցութիւնը ընդունած ըլլալնուն համար։ Նախարարը, խօսքը օսմ. անդամներուն ուղղելով, ըսաւ թէ ամենքն ալ երկար առենէ ի վեր կը ճանչնայ և վստահ է անոնց թանկագին աջակցութեանը։ Պ. Մայսա պատասխանեց օտարազգի անդամներուն անունով, շնորհակալութիւն յայտնեց Նախարարին համակրական խօսքերուն համար և ըսաւ թէ իրենց յանձնուած այդ բարձր պաշտօնը պատիւ մը կը նկատէին։ Պ. Մայսա յարեց թէ իրենց միակ փափաքն է օգտակար ըլլալ այս երկրին և թէ իրենք քաղաքականութեան հետ գործ չունին։ Աթա պէյ ալ խօսք առնելով իր պաշտօնակիցներուն անունով շնորհակալութիւն յայտնեց Ճաւիտ պէյի։ Ցանձնաժողովը յետոյ խորհրդակցեցաւ իր աշխատութեանց ծրագրին վրայ։ Շաբաթը երեք անգամ պիտի գումարուի՝ երկուշաբթի, երեքշաբթի և հինգշաբթի։ Այս շաբաթուբացառաբար շաբաթ օրն ալ գումարուելով կարգ մը օրինագիծերու քննութեամբը պիտի զբաղի։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը, ինչպէս յայտնի է, որոշած էր որ պետութեան դրամական բոլոր գործառնութիւնները օսմ. Պանքային միջոցաւ կատարուին։ Հիմա նոյն նախարարութիւնը կը քննէ այդ գործողութեանց մանրամասնութիւնները։ Ցուցակ մը կը պատրաստուի այն տեղերուն համար ուր Օսմ. Պանքան տակաւին մասնաճիւղեր չունի։

ԿԲԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Հելլենական դեսպան Պ. Կրիբարիս, երէկ, արտաքին գործոց նախարար Ռիֆադ փաշայի հետ տեսակցելու առթիւ, յոյս յայտնեցին թէ մաքսերու յաւելման մասին նպաստաւոր պատասխան պիտի ստանան իրենց կառավարութիւններէն։

—Բ. Դուռը, այդ խնդրոյն համար մեծ տէրութեանց տուած յիշատակագրին մէջ, ըսած է որ այդ յաւելումով ելմտացոյցին բացը պիտի գոցուի, որով ուրիշ տեղ պիտի չծախսուի. նաև թէ նոյն տէրութեանց ապրանքներուն ներածումը բնաւ պիտի չվնասուի այդ յաւելումին հետեւանքով։ Սակէ առաջ հարիւրին երեք յաւելումին սկիզբները թէև նոյն ներածումներուն համար ըսուած էր թէ նուազած են, սակայն պատճառը այն էր որ վաճառականները յաւելումէն առաջ մեծաքանակ ապրանք բերել տուած էին։

ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԸ.—Մերակոյտին կողմէ ասկէ առաջ եղած յանձնարարութեան մը համաձայն, Բ. Դուռը օրինագիծ մը պատրաստեց նախարարներուն անհատական ու հաւաքական պարտականութեանցը մասին։ Եպարքոսը նախարարներուն ղրկեց այդ օրինագիծը՝ յանձնարարելով որ թէ՛ հաւաքական և թէ անհատական պարտականութեանց մասին իրենց կարծիքը յայտնելով, նախարարաց Խորհուրդին մինչեւ յառաջիկայ նիստը հասցնեն։

ՊԼՕՎԱՏՇԱՏԻ երեսփոխանութիւնը Եպարքոս Հիլմի փաշայի առաջարկուեցաւ, բայց չընդունեց, որով ընտրելի նշանակուեցաւ Երեսփ. Ժողովին առաջին քարտուղար Ֆէրիտ պէյ։ Այս վերջնոյն ընտրութիւնը յուսալի է։

ԵԷՄԷՆԻ ՎԻՃԱԿԸ.—Եպարքոսը Եէմէնի ու Ասիրի կացութեանը մասին սա տեղեկութիւնները հաղորդեց Սպանիի խմբագրապետին.— Թալաթ պէյին ներքին գործոց նախարար անուանուելուն վրայ պատրաստուած ծրագիրը կանոնաւորապէս կը գործադրուի։ Վերջին դէպքերը Մէհմէտ Իսրիսի գտնուած տեղէն շատ հեռուները պատահած են և այդ երկու կէտերուն մէջտեղի ընդարձակ վայրերը բարեկարգութիւնը խանգարող բան մը չէ պատահած, ինչ որ կառավարութեան մասնաւոր ուշադրութիւնը հրաւիրած է։ Հետեւաբար Բ. Դուռը կը քննէ թէ ծանուցուած դէպքերուն մէջ Մէհմէտ Իսրիս ո՛ր ատիճան մասնակցութիւն ունի։ Կառավարութիւնը մեծ կարեւորութիւն չի տար վերջերս տեղի մը ապստամբներուն ձեռքը իյնալուն, վասնզի այդ վայրը եօթանասունի չափ զինուոր միայն գտնուելով, տեղւոյն ղաշաօնեաները որոշեր են չդիմադրել, եթէ կառավարութեան կողմէ որոշուած զինուորական գործողութիւններէն առաջ յարձակում մը տեղի ունենայ։ Եէմէնի զինուորական զօրութեանց կողմէ երկու տեղերու վրայ կատարուելիք գործողութեանց պատրաստութիւնները աւարտելու վրայ են։ Ցուսալի է թէ այդ գործողութեանց հետեւանքով, որոնք ամէն պարագայի մէջ պիտի յաջողին, Եէմէնի գործերը նոր վիճակ մը պիտի ստանան։ Իմամ Եահեայի կողմէ ապստամբական որեւէ շարժում չի սեւնուիր, բայց անոր նկատմամբ ալ աչալրջութեամբ պէտք է դրծել, քանի որ տէրութեան հանդէպ Իմամ Եահեայի ընթացքը դեռ որոշ հանգամանք մը ստացած չէ։

— Ելմտական նախարարութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է՝ Եէմէնի սահմանուած դրամները փութով ղրկելու համար. նաև նոյն նահանգը գտնուող օսմ. զինուորներուն բոլոր պէտքերն ալ հետզհետէ կը ղրկուին։

ՆՈՐ ՌԻԱՔՏԻՈՆԵՐԻ ՄԸ ՁԵՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ.— Տէպրէյէն տէրվիշ մը, Սիւլէյման անուն, Սկիւտարի շոգենաւին մէջ, անցեալ օր աննպաստ դիտողութիւններ կ'ընէր Սահմանադրութեան մասին։ Սկիւտարի ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ ձեռք անցընել այդ տէրվիշը, որ նախնական հարցաքննութենէ մը յետոյ, պատերազմական Ատեանը ղրկուեցաւ։

ՍԱՄՍՈՒՆ ՄԼՋ.— Ցունական թերթ մը կ'ըսէ թէ, արժանահաւատ անձի մը բանին նայելով, խուլ դրգռութիւն մը կը տիրէ Սամսուն իշխանին դէմ, որուն ապօրինի արարքները իրենց ծայրագոյն աստիճանին հասած են։ Խորհրդականը, որ իշխանին տարակարծիք էր, փոխուած է։ Նոյնպէս ուսեալ ոստիկան-զինուոր պաշտօնակ եղած են՝ իշխանին անհաճոյ թուած ըլլալնուն համար։ Խորհրդարանի լուծման լուրը կը հերքուի։ Հանդարտութիւնը չէ վրդովուած կղզիին մէջ, հակառակ շրջած կարգ մը լուրերուն։

ՌԱԲԻԶԻ օսմ. դեսպան Նաում փաշա կը քաշուի իր պաշտօնէն։ Կառավարութիւնը որոշած է Բարիզի դեսպանութիւնը յանձնել Երեսփ. Ժողովի Ա. տոնենապետ Ահմէտ Բիզա Պէյի։

ԱԼՊԱՆԻԱ.— Իբէքի կառավարիչ Իսմայիլ Հագգը պէյ Սելանիկի մէջ Զհմանլրագրի խմբագրին յայտարարած է թէ Սօմայի բնակիչներուն ապստամբութիւնը կազմակերպուած է Բամազան Զարքօվ անուն մարդու մը կողմէ, ատենօք բրոնապետութեան կուսակից։ Դարձեալ այդ խռովարարին կը վերագրուի Բօդրիմայի մէջ և ուրիշ տեղեր ծագած շարժումը։ Իբէքի կառավարիչը կ'աւելցնէ թէ, կառավարութեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցներուն շնորհիւ, ապստամբները սկսած են հնազանդութիւն յայտնել, տեսնելով որ անօգուտ է իրենց դիմադրութիւնը։ Օտար և տեղական լրագիրներու լուրերը չափազանցուած են։ Վերին Ալպանիոյ բնակիչներուն %ին 90ը հաւատարիմ են արդի կառավարութեան և կը փափագին որ բարենորոգումներ ներմուծուին։

ԺԷՈՆ ԹՈՒՐԳՈՒԵՎԻ երկրորդ համաժողովը, որ սեպտ. 5ին պիտի գումարուէր, այսօրուան լեռնագուած է, անդամներուն մեծ մասը հասած չըլլալով։ Ընդամէնը 82 անդամ ներկայ պիտի գտնուին, որոնց մէջ կան նաեւ Մակեդոնիոյ բոլոր նահանգներուն ներկայացուցիչները։ Համաժողովին նիստերը գաղտնի պիտի ըլլան և որոշումները հրատարակութեան չպիտի ծրուին։ Սակայն զրոյց կը շրջի թէ այդ համաժողովին գումարման նպատակն է միջոցներ ձեռք առնել՝ անդորրութիւնը վերահաստատելու համար Ալպանիոյ մէջ։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ.— Սուլթան Մուբատի կրտսեր դուստրը, Խատիջէ իշխանուհին նշանուած է օտար մամուլի դիւանին թարգմանիչ Բէուֆ պէյի հետ։ Ամուսնութիւնը ամիս մը յետոյ տեղի պիտի ունենայ։

ԱՏԱՆԱՅԻ երբեմնի կուսակալը, արիւնկզակ Ճէվատ, որ Ատանա կը գտնուէր առեղծ մը ի վեր, մայրաքաղաքս հասած է։ Ինչպէս կը յիշուի, այս եղեռնագործը դատապարտուեցաւ վեց տարի հանրային պաշտօններ չվարելու, իբր պատիժ իր անլուր անզգամութեանց։

ԼԻՒԱՏԻՍ. զրկուելիք օսմ. պատուիրակութիւնը վաղը ճամբայ պիտի ելլէ Հալեպ չդանուելով։

ԱՆՎԷՐՍԻ օսմ. փոխ-հիւպատոս կարգուեցաւ Բաթրասի օսմ. փոխ-հիւպատոս Ռուբէն էֆ.։

ՍԷԼԱՄԼԸՔԸ ուրբաթ օրը պիտի կատարուի Տոլմա Պաղչէի մզկիթին մէջ։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց նախարարութեան առևտրական ճիւղին տնօրէն կարգուեցաւ առևտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան առևտրական տնօրէն Ահմէտ Հիքմէդ պէյ։

ՄՈՒՍՈՒԼԻՆ սեպտեմբեր 8 թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Մուսթաֆա Ֆազլը՝ փաշայի հրամանատարութեամբ ղրկուած զինուորական զօրութիւնը նուաճեր է Պաղեանի մէջ անդորրութիւնը խանգարող ասպատակները։

ԱՀԲՍՕՐԱԿԱՆՆԵՐ.— Մալիւմադ ու Սեբվեդ լրագիրներու երբեմի տէրը՝ Պապա Թահիր և 15ի չափ ընկերները, որոնք զինուորական տեսանին վճռով աքսորի դատապարտուած են, մօտերս Ափրիկեան Տրիպոլիս պիտի ղրկուին։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ երեսփոխան Մուսթաֆա Ասըմ էֆ. չընդունեց առաջարկուած Անատոլուի Դաղասկէրութեան պաշտօնը։

ԾՈՎԱՏԻՆ նախարարութիւնը հեռագիր մը ստացաւ՝ծանուցանող թէ Ապտիւ Մէհիտ յաջաւորակը և Պէրէր Սաքվէք թորփիլահալածը Սիւէզի ջրանցքէն անցնելով կարմիր ծով մտեր են։

ԴԱՐԱՔԵԼՈՅԻ նոր կամուրջին շինութիւնը յանձնուեցաւ Նուրէնպէրկի (Գերմանիա) մեծ գործարանին։

ԽԱՖԻԶԻՆ ՄԸ ՄԱՀԸ.—Հափիտեան շրջանին ամէնէն նշանաւոր խաֆիզներէն հեռագրական ու Թղթատարական վարչական Խորհուրդին երբեմնի փոխնախագահ Սալահի շաբաթ օրը սրտի կաթուածէ մեռեր է իր աքսորավայրին մէջ՝ Սաքըզ։ Վրայէն գտնուեր են տասնրինը ոսկի ու 20 կտոր առարկաներ, զոր պահպանած է տեղական կառավարութիւնը։

ԽԵՂԴՈՒԱԾ.— Մեծ Կղզիի բայերը, երէկ, Օրթագիւղի Օտիսիա անուն տասնըվեց տարեկան պատանի մը խեղդուեցաւ՝ լողացած միջոցին յորձանքէ մը բռնուելով։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԱՐԵԱՆ.— Առջի գիշերը Թոփխանէի մէջ թրամուէյի կառք մը կոխատեց Պիթլիսցի Շաքիր անուն ծերունի մը՝ 70 տարեկան։ Շաքիր ծանրապէս վիրաւորուած ըլլալով հիւանդանոց տարուեցաւ, բայց քիչ ետքը մեռաւ։

ԹԱՎՇԱՆԻՔ ՌԱՋԱԲԻ կողմը պայթի գործարանի մը մէջ աշխատող Խրիսթօ, երէկ, մեքենային փոկերուն մէջ մնալով վիրաւորուեցաւ։ Թէև հիւանդանոց տարուեցաւ, բայց քիչ ետքը մեռաւ։

ԱՆԱՏՈԼԻԻ երկաթուղիին 35րդ շաբթուան հասոյթը իւրաքանչիւր քիլոմեթրի սապէս է.—Հայտար-Փաշա Էսկիշէհիր-Գոնեայի գիծ (578 քիլոմեթր) 13,053 ֆր., անցեալ տարիէն, 864 աւելի և միւս շաբաթներէն ալ 794 աւելի։ Էսկիշէհիր-Գոնեայի գիծ (445 քիլոմեթր) 11,867 անցեալ տարիէն 5,765 աւելի և միւս շաբաթներէն ալ 1,091 պակաս։

ԱԶԳ.— Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը մրցումի մը բացած է հաշուակալութեան ճիւղի երկու պաշտօնեաներու ընդունելութեան համար 400 ղրուշ ամսաթոշակով։ Մրցումի քննութիւնները տեղի պիտի ունենան 1909 Ոեբ. օր, Սեպ. 10/23ին։ Հետեւեալ պայմանները լրացնող անձերը պէտք է մինչեւ 1909 Սեպտ. 8 (Ը. Ե.) խնդրանքով մը դիմեն Շիրքէթը Խայրիէի վարչութեան.— 1. Թեկնածուները պէտք է երկրորդական վարժարանի վկայական ունենան։ 2. Պէտք է օսմ. հպատակ ըլլան և ունենան ծննդեան ու բարի վարքի վկայական։ 3. Բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին։ 4. Պէտք է 18էն 25 տարու ըլլան։ 5. Մրցումի հարցումները Թուրքերէն լեզուով պիտի ըլլան և սա նիւթերուն վրայ. հաշիւ, տոմարակալութիւն, խմբագրութիւն և գեղագրութիւն։ Մրցումի քննութեանց մէջ յաջողած թեկնածուներէն անոնք որ ֆրանսերէն և անդլերէն գիտնան, նախամեծար պիտի համարուին։ 5-2

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԱՏ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Վերջին քանի մը շաբաթներս բաւական ծանրակշիռ դէպք մը լրջօրէն զբաղեցուց դիւանագիտական աշխարհը։ Այդ դէպքին համար Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Իտալիոյ և Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարարները իրար անցան, դեսպաններ գացին եկան, բանակցութիւններ, խորհրդակցութիւններ տեղի ունեցան, ծանուցագիրներ պատրաստուեցան, քննութիւններ կատարուեցան, ցամաքային և ընդծովեայ հեռագիրներ փոխանակուեցան մեծ փութով, ժամուլը, եւրոպական թէ օսմանեան, աչքառու խորագիրներով օրը օրին հաղորդեց դէպքին մանրամասնութիւնները՝ խորհրդածութիւններով համեմուած, և վերջապէս պահ մը այնքան վրդովիչ հանգամանք մը առաւ որ կարծես արևելեան նոր խնդրի մը ծկզբնաւորութեան հիմը պիտի դրուէր շնորհիւ այդ դէպքին։

Այդքան իրարանցում պատճառող այդ դէպքը ի՞նչ էր.— երկու իսլամներու բանտարկումը Կրետէի մէջ։

Ի վաղուց անտի, արդէն, քրիստոնեայ դիւանագիտութիւնը քրիստոնէավայել անաչառութեամբ մը և բծախնդրութեամբ մը վերջին ծայր հոգ տարած է որ իսլամ տարրը կարելի եղածին չափ ղերծ մնայ արեան և հոգիի կորուստէ, գիտնալով թանկագին արժէքը այդ արեան և հոգիին։ Անէն անգամ որ անիրաւաբար իսլամ արեան կաթիլ մը թափած է, դիւանագիտութիւնը իրար անցած է և անագին աղմուկ բարձրացուցած է։ Դեռ անցեալներն էր որ Մարոքի Սուլթանին—որ վերջապէս իսլամ մըն է—ուրիշ իսլամներու—որ վերջապէս իր թշնամիներն էին—վրայ ի գործ դրած խժդժութիւններուն ի լուր (որոնք անմեղութիւններ էին բաղդատմամբ Ատանայի մէջ գործուածներուն), եւրոպական դիւանագիտութիւնը «ի գութ շարժած և յարտասուս փղձկած» հեռագիր հեռագիրի վրայ հացուց Ֆէսի հիւպատոսներուն որ Սուլթանին վրայ վազեն և դադրեցնել տան իսկոյն այդ «հակամարդկային» ոճիրները։ Մոլլա Հաֆիտ, զարմանալով հանդերձ Եւրոպայի այս գթասրտութեանը վրայ, դադրեցուց իր նախճիրները, բայց բարկութենէն Ռոկին հրացանի բռնել տուաւ։

Քանի մը շաբաթ առաջ նմանապէս իմացուեցաւ թէ Կրետէի մէջ երկու իսլամներ սպաննուած են։ Դիւանագիտական գործողութիւնները իսկոյն եւեթ սկսան։ Ի՞նչ քննութիւններ, ի՞նչ հարցքննութիւններ, ի՞նչ տակնուվրայութիւն։ Թուրք մամուլը խնդրին միջազգային ծանր հանգամանք մը տուաւ։ Պա՞րզ ըսպանութիւն մըն է թէ... բաղդրեալ, այսինքն քաղաքական։ Վերջապէս Եւրոպայի դիւանագէտները որոշեցին խնդրին քննութիւնը յանձնել Կրետէի անգլ. հիւպատոսին, որ Բէյթիմոցի այդ երկու իսլամներուն սպաննումին պարագաները քննեց, զննեց, պրպտեց և իր տեղեկագիրը տուաւ, որուն համեմատ ոճրին շարժառիթը ոչ թէ քաղաքական է այլ պարզապէս անձնական վրիժառութիւն։ Այս եզրակացութիւնը, սակայն, բոլորովին չգոհացուց Թուրք մամուլը. Թասվիր. Ը Էֆեար յայտնեց թէ այդ հիւպատոսը Յոյն ըլլալուն բնականաբար այդ տեսակ եզրակացութեան մը պիտի յանգէր։ Այս առթիւ, 1908-1909 շրջանին Կրետէ սպաննուած իսլամներուն վիճակացոյցը հանուեցաւ, ուրկէ կը հետեւի թէ անցեալ տարուան սեպտ.էն մինչեւ այս տարուան օգոստոսը կղզիին մէջ ութը ոճիրներ գործուած են, որոնցմէ միայն երկուքին հեղինակները քրիստոնեայ են. միւս երեքինը իսլամներ են. իսկ մնացած երեքին հեղինակները անծանօթ։

Կը տեսնէ՞ք որ աստիճան աղմուկ կը պատճառէ իսլամի մը մահը։ Միայն թէ իսլամական հոգիներու կորուստին առթիւ ցոյց տրուած այս նախանձախնդրութիւնը —որուն համար ոչինչ ունիմ գանգատելու, ընդհակառակը,—գաղափարներու զուգորդութեամբ մը զիս կը տանի դէպի Կիլիկիա, ուր ոչ թէ երկու այլ երեսուն հազար մարդկային դիակներ փռուեցան՝ անկարագրելի վայրագութիւններով։ Ի՞նչ ըրաւ դիւանագիտական աշխարհը. ոչինչ, կամ գրեթէ ոչինչ. ո՞վ էր մեռնողը.— Հա՛յ, որ քրիստոնեայ ըլլալու թերութիւնը ունէր. պա՛հ, կ'արժէ՞ զբաղիլ ատով. երեք հարիւր հազարին իյնալը տեսնելէ յետոյ կ'արժէ՞ հիմա երեսուն հազարով զբաղիլ... և Թուրք մամուլը, որ անագին աղմուկ բարձրացուց Կրետէցի երկու իսլամներու սովորական ոճիրով մը սպաննուելուն առթիւ, իսկզբան երկար ատեն լուռ ու մունջ մնալէն ետքը հազիւ քանի մը բառ արտասանեց Ատանայի ահաւոր եղեռնին համար, և մէկ քանին նոյն իսկ «բան մըն է եղաւ, ա՛լ ատ խնդրով ի՞նչ հարկ կայ զբաղիլ» ըսին։ Գուցէ չարամիտներ ենթադրեն որ կիլիկեան ոճիրով կ'ուզենք արդարացնել իսլամներուն դէմ գործուած ոճիրները. այս տեսակ մտածում յաւէտ հեռու Հայու խղճմտանքէ. բայց արիւնլուայ ինչպէս որ ենք և մեր անհամար զոհերուն կսկծովը դառնացած, ի՞նչպէս ինքնաբերաբար և ակամայ չմղուիլք զուգակշիռի մը ընդմէջ կրետացի երկու իսլամներուն սպանութեանը և Կիլիկիոյ հրսուն հազար Հայերուն վրայ գործուած անմախրնթաց ոճիրին, երբ ասոնցմէ առաջինը իրարանցումի կը մատնէ դիւանագիտական աշխարհը և մեր ազնիւ թուրք մամուլը, մինչ երկրորդը, անմսմն սպանդանոց, հետաքրքրութիւն միայն կը շարժէ ու եւրոպական պատկերազարդ հանդէսներուն բէքլամի նիւթ կը մատակարարէ եղեռնագործութեանց քսմնելի տեսարաններովը, զոր վիթխարի մարտանաւերուն ազնիւ նաւապետները կարեկցաբար լուսանկարած էին տեղւոյ վրայ։ Բախտ մըն ալ՝ մեռնելէ ետքը քաղաքական աշխարհը յուզելն է. Հայը, ինչ քանակութեամբ ալ մեռնի, այս բախտէն ալ զրկուած է, ափսո՛ս։

ԵՐՈՒԽԱՆ

ՌՈՒՍԱԳԱՒԱՌ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԳՐԿԱԲԱՑ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ

ՀԱՑՈՑ ԴԱՒԱՆԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ

Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքիի եղբայրը, որ Ռուսական Սինոդին աւագ Պրոկուրօրն է, յայտարարեր է թէ Թուրքիոյ Հայերուն օրթոտոքսութիւնը ընդունիլը եղբայրական մեծ համակրութեամբ պիտի ողջունուի բովանդակ Ռուսիոյ մէջ, և Ռուսական Եկեղեցին շատ գոհ պիտի մնայ իր ծոցին մէջ ընդունելով այդ ուշիմ, գործունեայ և ապագայ խոստացող ցեղը, կ'ըսէ այսօրուան Լա Թիւրֆի։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

ԿԸ ՊՆԴԷ ԻՐ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԻՆ ՎՐԱՅ

Եպարքոսը յայտարարած է Պատրիարքարանի պատուիրակութեան թէ կառավարութիւնը կարելի եղած դիւրութիւնները ըրած է. հետեւաբար Պատրիարքին կը մնայ ետ առնել իր հրաժարականը։ Այդ յայտարարութիւնը գէշ տպաւորութիւն ձգած է պատուիրակութեան և հայ ազգին վրայ։ Ս. Պատրիարքը պատուիրակութեան պատասխանած է թէ իր հրաժարականը ետ չպիտի առնէ։ Այս լուրը հաղորդելէ յետոյ, Օսմ. Լոյս կ'ըսէ թէ կացութիւնը պարզուելէ հեռու է տակաւին։

ԱՏԱՆԱՅԻ աղէտեալներուն ի նպաստ սարքուած վիճակահանութեան մը կանոնագիրը պատրաստուած է։ Մէկ միլիոն տոմսակ շրջաբերութեան պիտի հանուի, իւրաքանչիւրը 5 ղրուշի արժէքով։ Երկու միլիոն ղրուշը պարգևներու պիտի յատկացուի, և մնացեալ երեք միլիոնը արկածեալներուն պիտի բաժնուի։ Երկրագործական պանքային երաշխաւորութեամբը պիտի կատարուի վիճակահանութիւնը։

ՔԱՆԱԱՏԱՅԻ Պրանքֆօրտ քաղաքին մէջ միթինկ մը տեղի ունեցած է Կիլիկիոյ խժդժութեանց և դատական անարդարութեանց դէմ բողոքելու համար։ Ատենախօսները խստիւ դատապարտած են սահմանադրական բէժիմին օրով գործադրուած վայրագութեանց հեղինակները։ Բողոքագրեր ուղղուած են Վարչապետին, Խորհրդարանին և Պատրիարքարանին։

ԿԵՍԱՐԻԱՅԷՆ կը գրեն մեզ օգոստոս 31 մէկ թուով.— Կեսարիոյ ազատամիտ կառավարչին պաշտօնի բարձրացումով հեռացումը տխրութիւն պատճառեց կեսարացիներուն։ Կեսարացին առաջին անգամ է որ սասնկ կառավարչի կը հանդիպի, զարգացած, լուրջ, ձեռնհաս ու ազդեցիկ։

** Կեսարիոյ նորընտիր կառավարիչը որ Ազիզիէի գայմագամութենէն միութեսարը գիւղութեան կը բարձրանայ, երիտասարդ, զարգացած ու կորովի պաշտօնեայ մըն է։ Կը մաղթենք որ իր նախորդէն չափ օգտակար ու նախորդէն աւելի երկարատեւ ըլլայ իր պաշտօնը։

** Նշանաւոր աւազակ Արապ Օղլին սպաննուեցաւ թուէս տասն օր առաջ։ Դիակը ինճէսուէն Կեսարիա փոխադրուած է։

** Պոլսէն ղրկուած քննիչ մը ձեռնարկած է Տրդատ Սրբազանի՝ զինուորական տուրքի և կառավարութեան վերաբերած առաջնորդարանի հաշիւները քննելու։

** Քանի մը օրերէ ի վեր, յոյներէն, բողոքականներէն և այլն զինուոր կը հաւաքուի. վաղուընէ սկսեալ Հայերուն զինուորագրութիւնը պիտի սկսի։

ՓԻԼԱՏԵԼՖԻԱՅԻ մէջ, օգոս. 16 կիրակի օրը, հանդիսաւոր պատարագ և հոգեհանգիստ կատարուած է Ատանայի զոհերուն հոգւոյն համար։ Խուռն բազմութիւն ներկայ էր։ Յետոյ ընդհ. բողոքի ժողով դումարուած է Ատանայի Պատերազմական Ատեանի արձակած անարդար ու անկողմնակալ վճիռներուն դէմ։ Ի դիմաց գաղութին հազարի մօտ ազգայիններուն, հեռագիր մը տրուած է Օսմ. Երեսփ. Ժողովին և չնոհակալութեան հեռագիր մը՝ Դուրեան Պատրիարքին՝ այս անիրաւութեանց հանդէպ ցոյց տուած կորովի ընթացքին համար։

ԶԻՐԱԿՈՅԻ մէջ, Օգոստ. 16ին, կիրակի օրը, տեղւոյն քաղաքական և եկեղեցական հայ կազմակերպութիւնները բողոքի ժողով մը սարքած են, երկաթ բազմութեան մը ներկայութեանը։ Բանախօսները բուռն ճառեր արտասանած են Ատանայի աղէտին առթիւ դործուած անիրաւութեանց դէմ։ Օր. Նուարդ Ծերօնեան երգած է Զօպանեանի «Օրօր»։ Երգեցիկ խումբը հայրենասիրական եղանակներ կ'երգէր։ Ատանայի Պատերազմ. Ատեանին անարդար վճիռներուն դէմ հեռագրով բողոքուած է Օսմ. Երեսփ. Ժողովին։

ԱՑԱՆԱՅԻ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ.— 27 Հաճընցի Հայ բանտարկեալները, որոնց մէջ կայ քահանայ մը, առանց վճիռի, Տէօրթ-Եօլի բանտէն Փայասի բերդը փոխադրուած ըլլալը թերթերէ իմանալով, ներքին գործոց նախարարը անմիջապէս բացատրութիւն պահանջած է տեղւոյն կուսակալի փոխանորդէն։ Այս անգամ յիշեալ կուսակալութենէն հեռագրով պատասխան եկած է թէ ատոնք տեղւոյն Պատերազմական Ատեանին կողմէ դատապարտուած և վճիռները տակաւին հաստատուած չըլլալուն, առժամաբար «զընտան» ըսուած նկուղներու մէջ դրուած են։ Անոնց միւս դատապարտուածներու մէջ Թողուելը օրինաւոր չըլլալուն համար Կուսակալը հրաժայած է Բայսէն վերստին Ատանա վերադարձնել զանոնք։

ՐԷՍԱՊԷՆ կը գրեն թէ լատին եկեղեցականներ մարդասիրութեան միջոց ըրած են միջազգային Նպաստից Յանձնաժողովին ղրկած նպաստները և բաշխումին մէջ անարդարութիւն կ'ընեն։ Միջազգային Նպաստից Յանձնաժողովը որոշած է Զուիցերեցի Մ. Ֆավրի Նուիրած 400 ոսկին յատկացնել անկողին առնելու Բէսապի հիւանդներուն համար, որոնք հողին վրայ կը պառկին։ Նոյնպէս տեղւոյն դպրոցի տանիքին շինութեան համար 40 ոսկի յատկացուցած է։

ԷՐԶՐՈՒՄԷՆ Սթամպուլի թղթակիցը կը գրէ.—«Կուսակալ Ճէլալ պէյ ձերբակալել տուաւ Համիտիէ գունդին պատկանող նշանաւոր Քիւրտ Թաճարին որ բազմաթիւ Հայեր սպաննած էր։ Կուսակալը կը հետապնդէ աւազակները և անձամբ գիւղերը քննական պտոյտներ կը կատարէ։ Երբ իմացաւ թէ Հասան Քալէի Հայոց քահանան յարձակում կրած է՝ նոյն իրիկունն իսկ շուտով Հասան Քալէ մեկնեցաւ, ուր հաստատած է սակայն թէ յանցանքը հայ քահանային է (!)՝ նախ ինքը յարձակած ըլլալուն համար Իսլամի մը վրայ որ կ'ուզէր ամուսնացած հայ կնոջ մը հետ վերստին ամուսնանալ...։ Կուսակալը Բ. Դռնէն արտօնութիւն խնդրած է արգիլելու քրիստոնեայ կանանց իրենց զաւակներն և տունը Թողլով Իսլամներու հետ ամուսնութիւնը։ Ճէլալ պէյ կը գանգատի ոսաիկանական և նոյն իսկ դատական կարող պաշտօնէից պակասութենէն։

** Սովորական հացին օքան 50 փարա կը ծախուի։ Ցորենի շահագէտները չեն համաձայիր Բասէնի ցորենն և գարին մեծաքանակ գնել և պահել։ Ցուսալի է որ հունձքին առատութեան հետեւանօք գործերը պիտի բացուին։

** Դամասկոսէն շատ քիչ թիւով վաճառականներ եկան դեռ. Նախորդ տարիներ Հալէպի և Դամասկոսի վաճառականները 200,000 ոսկիէ աւելի արժէքով ոչխար կը գնէին։ Մ. և Ց. Բօմիթէին ակումբը վերակազմելու համար Նաճի պէյ հոս հասաւ. Եուսուֆ փաշա, որ կախուեցաւ, զայն գոցել տուած էր՝ ինչպէս կը յիշուի։

** Կուսակալը ձերբակալել տուաւ այն երեք զինուորները որոնք երեք հայ երիտասարդներ կողոպտած էին երբ անոնք լեռնէն անցնելով՝ քաղաքէն կէս ժամ հեռու գտնուող Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի վանքը կ'երթային։— Երկու չաբաթէ ի վեր տեղական կառավարութիւնը զբաղած է գիւղերու երիտասարդ Հայոց անունները արձանագրելու, որպէս զի Բամազանէն ետք քուէ քաշել տալով զինուորագրէ զանոնք։ Առատ անձրեւ եկաւ և ցուրտը սկսաւ այստեղ։

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎՈՑ վերջին նիստէն բացակայ մնացած են հետեւեալ երեսփոխանները, առանց բանաւոր պատճառ ունեցած ըլլալնին հաղորդելու Մայր Դիւանին.— Տ. Տրդատ քհ. Պոյաճեան, Տեարք՝ Տիրան Կիւմիւշկերտան (2), Ստեփան Թէլլիեան, Բիւզանդ Պոզաճեան, Յովսէփ Եուսուֆեան (2), Միհրան Սեթեան (2), Խաչիկ Մանեասեան, Վահան Սուրէնեան (3), Աղասի Աղասեան, Միհրան Դարագաշեան, Լևոն Փափազեան, Հայկազն Պէկեան (2)։

ՍՏԱՑԱՆԵՐ Զարդարեան եղբայրներու հրատարակած Ցիչատակարանին Բ. պրակը որ կը պարունակէ կենսագրութիւնները Ղուկաս Կաթողիկոսի, Ֆրզիքա Պողոսի, Մկրտիչ Ամիրա Ճէզայիրլեանի և Կարապետ վրդ. Շահնազարեանցի, 16 լուսապատկերներով։ Գին՝ 2 ղրշ.։ Դասատուներու համար 100 փարա։

ՊԱՇՏ. ԾԱՆ. ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՐԴՈՅ.—Ըստ 41րդ փոփոխեալ յօդուածի կազմական կանոնագրոյ, պարտաւորիչ է որ Ազգ. վարժարանաց տեսուչներուն կամ աւագ Ուսուցիչներուն ընտրութիւնը նախապէս վաւերացուի Ուսումն. Խորհուրդէս և հաստատուի Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ, և տեսուչք կամ աւագ-ուսուցիչք չեն կրնար պաշտօն ստանձնել ցորչափ իրենց ընտրութիւնը վաւերացուած ու հաստատուած չէ։

Խորհուրդս կ'ընդունի նաև թէ պաշտօնի վրայ գտնուող տեսչի կամ աւագ-ուսուցչի մը փոփոխութիւնն ալ, նոյն իսկ մեծ պարապուրդի ատեն, Խորհրդոյս հաւանութեան պիտի ենթարկուի նախապէս, իբրեւ բնական հետեւանք ընտրութեան վաւերացման, եթէ սակայն նոյն տեսչի կամ աւագ-ուսուցչի ընտրութիւնը վաւերացուած է արդէն։

Ուստի Ազգ. վարժարանաց հին թէ նոր պաշտօն ստանձնած տեսուչ կամ աւագ-ուսուցիչներէն անոնք՝ որոնց ընտրութիւնը Խորհրդոյս վաւերացման ենթարկուած չէ ցարդ, կը հրաւիրուին սոյն կանոնական պայմանը լրացնել՝ առ առաւելն մինչեւ ցվերջ Սեպտեմբերի, հակառակ պարագային ինչպէս անոնք նոյնպէս Թաղական Խորհուրդները պարտաւանց պիտի նկատուին, բաց ատի նմանօրինակ տեսուչները կամ աւագ-ուսուցիչները իրաւունք չպիտի ունենան ի հարկին Խորհրդոյս պաշտպանութիւնը վայելելու, պաշտօնի փոփոխութեան պարագային։

Ի դիմաց Ուսումն. Խորհրդոյ

Վ. Ատենադպիրի Ատենապետ

Պ. ԳԱՐԱԵԱՆ Ա. Ց. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱԼԻԼԱ 22 սեպտ. (պաշտօնական հեռագիր).— Տէլլրիար և Թօվար զօրավարներուն գունդերը գրաւած են Հուէրթայի հրուանդանը։ Թշնամին մեծ կորուստներ կրած է այդ կռուին մէջ։ Սպանիացիներէն 1 հոգի սպաննուած է և 23 հոգի վիրաւորուած են։ Սպանիական մարտանաւերը ուժ տուած են պատերազմական գործողութեանց՝ Թշնամիին դէմ ուղղուած բուռն թնդանօթաձգութեամբ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Ծովը գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Հուէրթայի գրաւման մէջ Սպանիացիներուն կրած կորուստն է 17 մեռեալ և 75 վիրաւորեալ։ Մաւրիտանացիները մեծ թիւով կորուստ ունեցած են, սպանիական թնդանօթներու աղդեցութեան հետեւանքով։

ՊԵՐԼԻՆ.— Մահմուտ Շէվքէդ փաշա երէկ ներկայ գտնուեցաւ Պերլինի հրշէջ խումբի փորձերուն։ Մեծապէս հետաքրքրուեցաւ բոլոր մանրամասնութեանց։ Շէվքէդ փաշա Լօքալ Անձայկրբի ներկայացուցիչին յայտարարեց թէ չի կրնար քաղաքական խնդիրներու վրայ վիճաբանիլ, քանի որ զինուորականներուն չիյնար այդ բանը ընել, իր կարծիքով։ Դէրմանիոյ մէջ կատարելիք ուսումնասիրական ուղեւորութեան միջոցին Ցան տեր Կոլց զօրավարը պիտի ընկերանայ փաշային։

ՀՌՈՄ.— Վէզուվի ուղեցոյցները կ'ըսեն թէ հրաբուխին գործունէութիւնը կը սաստկանայ տակաւ։ Ծուխը աւելի կը թանձրանայ, ժայթքած նիւթերը կ'աւելնան և թեթեւ գոռումներ կը լսուին։ Քանի մը օտարականներ, որոնք այդ տեսարանը դիտելու գացած էին, տեղացող տաք ջուրի անձրեւին պատճառաւ ստիպուած են հետ դառնալ։

ԹԷՀԵՐԱՆ.— Ջօրավար Սթրանքիի և Գարատաղ հեծելազօրքերուն միջև ծանր կռիւ մը տեղի ունեցաւ. ուրիշ մանրամասնութիւններ կը պակսին։

ՎԻԵՆՆԱ.— Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարը և Գերմանիոյ նախարարապետ Պ. Պէթման Հոլվէկ իրենց տեսակցութիւններուն մէջ վիճաբանեցան երկու երկիրներու արտաքին քաղաքականութեան վրայ։ Աւելորդ է ըսել թէ երկու երկիրներուն դաշնակցութիւնը իրարու մէջ և Իտալիոյ հետ՝ անդրդուելի խարիսխը կը կազմէ եւրոպական քաղաքականութեան։ Երկու դիւանագէտներու տեսակցութեանց մէջ ի վեր հանուած է սա իրողութիւնը թէ Գերմանիա և Աւստրիա-Հունգարիոյ կը ձգտին իրերու վիճակը պաշտպանել Արեւելքի մէջ, ոսպասելով որ նոր բէժիմը ամրապնդուի Թուրքիոյ մէջ։

ՆԷՔԹԱՐ ԳԱՐԵԶՈՒՐԸ
ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՈՒԵՑԻՔ 50-31

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԴՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆԻ

1. Համառ. Օսմ. Պտմ. (Բ. Տիպ). 2.50
2. » Ընդհ. Պտմ. Արեւել. Հին Ազգաց, Յունաց և Հռոմայեց. 6
3. Համառ. Պտմ. Միջին Դարու և Նոր Ազգաց (Միջին և Բարձր դասընթացք). 7
4. Պատկերազդ. և քարտեսաւոր Աշխրհ. Տարր. դասընթ. (Բ. Տիպ). 3
5. Պատկ. Բն., Քաղ. և Ուսմն. Աշխրհ. Միջին դասընթ. (Ե. Տիպ). 4
6. Պատկ. Բն., Քաղ. և Տնտ. Աշխրհ. Բարձր. դասընթ. (Դ. Տիպ). 6

Մասյոյ Ներքեւ

Պատկերազարդ Համառօտ Ժամանակակից Պատմ. (Միջին և Բարձր. դասընթ.)

Հանրածանօթ մասնագէտ-հեղինակին բազմաթիւ ապագրութիւններով գնահատուած սոյն ընտիր դասագիրքերը կը գտնուին բոլոր գրավաճառաց քով։ Վերջնական զեղչ՝ % 20։

ՓԱՓԿԱՃԱՇԱԿՆԵՐ
ՃԱՆԱԿԵՑԻՔ
ՃՇՄԱՐԻՏ ՇԱՄԲԱՆԵԱՆ
ՎԻՐԻՍ ՊԱՐԱ ՈՐԴԻ
ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱԶԳՔԷ Ի ՍԷՔ (ՇԱՄԲԱՆԸԸ)
Թուրքիոյ Ներկայացուցիչ
Մ. Ֆ. ՏԸ ԶԱՌԱ
Ղալաթիա, Սեճ-Բիեր խան, թիւ 25 եւ 26

ԲԱՐԹ ՊԼԱՆԾ,	մեծ չիշ	6.— ֆր.
» »	փոքր չիշ	3, 50 »
ՊՈՒԺԻ ՍԻՒԲԷՐԻԷՕՐ	մեծ չիշ	5.— »
» »	փոքր չիշ	2, 50 »
ՍԷՎԷՐԻ ՄՈՒՍԷՕ	մեծ չիշ	4.— »
» »	փոքր չիշ	2, 25 »

ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՍՑԷ
454 Ռուա Մեծ փողոց 454
Վ. Մ. ՀԻՆԴԼԵԱՆԻ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆԸ
Ուր կը տրուին բոլոր ատամնաբուժական խնամքները, գիտական և արուեստական ամենավերջին դրութեամբ նոր բերուած գործիքներով։ Հիւանդները ամէն օր կ'ընդունուին։ Բշ., Դշ. և Ուր. առաւօտները Սկիւտար, ըստ առաջնոյն։
50—50

ԱՄԵՆԷՆ ՃՈՒ ՄԹԵՐՔԸ
ՄԱՐՈՐԵԼԻՆ ԱՌԱՍԻԿԱՆՆԵՐՈՒ
ԹՂԹԱՊԱՆԱԿ, ԴՐԱՄԱՊԱՆԱԿ, ԲՈՐԹՍԻԿԱՌ, ԾԽԱՏՈՒՓ, ՋԵՌՆԱՓԱԿ, ՎԻՏ-ԲՕՇ, ՅԱՆՑԱԿԵՐՊ ՊԱՅՈՒՄԱԿ, ՍՓԹՈՑ, ԱՆՁԵՌՈՑ, ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԵՐ, ՍՐՈՒԱԿՆԵՐՈՒՆ ՊԱՀԱՐԱՆ, ՆԷՍԷՍԷՐ,
ԹԻՐԻՆԿ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ
ԳԱԼԱԹԻԱ
ԽԻՍՏ ԶԵՂՉՈՒԱՆՔ ԳԻՆԵՐՈՎ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ,		8/21 Սեպտ.
Օսմ.Գանձ. Մաքսեալ 4 %,	Օ. Ո.	101 25
Ամէնէն բարձր գին	»	101 26½
Ամէնէն վար գին	»	101 18
Բուժելի Երկաթուղի գոց	ֆր.	191 —
Ամէնէն բարձր գին	»	191 —
Ամէնէն վար գին	»	190 —
ԲԱՑՈՒՄ,		9/22 Սեպտ.
Օսմ. Գանձ. Մաքսեալ 4 % Ֆ.Ի.	Օ. Ո.	101 28½
» » » ժամկ 5ին	»	101 28
Բուժելի Երկաթուղի	ֆր.	191 25
» » ժամկ 5ին	»	191 52
Գարագ Կ. Գոլոյ	»	440 —
Մնաց. երկաթ. Գարաթ. Ք. սերի	»	524 —
» » » Ռ. սերի	»	521 —
» » բժշկդր.	Ա. Ռ.	14 60
Շէրքէթի Խայրիէ	»	— —
Շէրքէթի Խայրիէի Հատիւն	»	1 30
Օսմ. Աղահ. Ընկ	»	4 37½
Օսմ. Ծխախտ		17 10
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		8 40
» ժուլիանա		4 35
» պարտեթուղթ		491 —
Թրանվայ	ֆր.	74 —
Ցէրքոյի Ջուրի Ընկ.		300 —
Գալիա Գարապէրն		430 —
Միութիւն Գանգա	Օ. Ո.	6 30
Նէզիֆ Քէօֆա Թրամ. բժշկդր.	»	2 —
Սալոնիքի Գանգա		125 —
Գարասու առանձնաշնորհեալ		25 50
» սովորական		24 50
Գարագ Իզմիրի		572 50
Լաւրիոն	ֆր.	59 —
Զարթրբա	»	45 50
Գրեթի Ֆոնտիէ Էժիբոթէն հին		302 —
» » » նոր		255 —

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

BANQUE RUSSE

Pour le commerce étranger

Հիմնուած՝ 1871ին

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՐՈՒՊԼԻ

ԱՄՐՈՂՋՈՒԹԻՆ ՎԱՃԱՌՈՒԱԾ

ԿԵՆԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԲԵՆԴԵՐՍԿՈՒՐԿ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ. — Քալաճիքօֆի սակարան, Հենցայա հրապարակ եւ Վասիլի Օստրօֆ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՑ ՄԷՋ.— Աքքերման, Արխանկէլ, Աստրախան, Արմաւիր, Պաքու, Պալաքօվօ, Էքաթէրինոսար, Էլիզավէթգրատ, Իսմայիլ, Կերսոն, Քիէֆ, Քօզլօֆ, Խօքանդ, Քրէմէնչուկ, Մոսկուա (Կավրիքով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքոլայէվ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նովո, Նիքոլայէվսք, Նովորոսիսք, Օտեսա, Օմսք, Բէրմ, Բօքրօֆսքայա-Սլոպոտա, Բոլդավա, Ռիգա, Ռիսսք, Ռոստով, Ռիպինսք, Սարաթօֆ, Սիմֆիրոսք, Սէմիպէրօքոլ, Զիսթօքոլ, Թիւմէն, Թոմսք, Վէլէքի, Ուսթիուկ, Վիաթքա, Վինիցա, Վոլոկտա և Վոսնէսէնսք։

ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՑ ՄԷՋ.— Ալէքսանդրիա (Խէդեսնի մէջ), Պոպրինէց, Եւրաղօրի, Քաքովքա, Նիքօքոլ և Սրօլա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ. —Լոնտոն, Բարիզ, Ժընեվ և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառութիւններով. նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քիմիսիոնով՝ վաճառում ապրանքի։ Խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ամենավստահելի «Սէյֆ» դրամարկղներ։ Խնայողական Սնտուկ նպաստաւոր տոկոսով։

ԻԶՄԻՐԻ ԱՐՀԵՍՏ. ԴՊՐՈՑԻՆ

ԵՒ ՀԱՆՐ. ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ Ի ՆՊԱՍՏ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ընդհ. գործակալ Տէվիսաս Վէնքուրա

Իզմիրի Արհեստ. վարժարանին և նահանգին մէջ գտնուող զանազան ցեղերու բոլոր դպրոցներուն ի նպաստ վիճակահանութիւն մը կազմակերպուած է կայս. կառավարութեան թոյլտուութեամբ։ Վիճակահանութիւնը առաջին անգամ պիտի քաշուի սեպտ. 14 (Հ. Տ.) երկուշաբթի օրը։ Տոմսակներուն մեծ մասը ծախուած ըլլալով՝ տոմսակ չգտնող հայրենասէր ժողովուրդին կը յանձնարարենք ժամ առաջ մասնակցիլ այդ բարեգործական ձեռնարկին։ Տոմսակները թիւով 4500 հատ են, որոնց կէսը՝ 2255ը հինգ թիրաժի մէջ իբր պարգեւ և ամօրթի պիտի շահին 649,600 ղրուշ։ Ամբողջ տոմսակին գինն է 2 մէճիտիէ, կէսը՝ 1 մէճիտիէ, քառորդը՝ 10 ղրուշ և մէկ ութերորդը՝ 5 ղրուշ։ Տոմսակները մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը ծախուին հետեւեալ տեղերը. Պոլիս՝ Պալըգ Բազարի նաւամատոյցը, Օսման էֆ. խանին մէջ, ընդհ. գործակալ Տէվիսաս Վէնթուրայի սենեակը. Պոլիս՝ Պալըգ Բազար Նէվշէհիր խանի մէջ Պէնսիօն Մ. Վէնթուրայի թիւ 162 սենեակը. Սուլթան Համամ, Սատրգիէ խան, լուսամայտիս Եանի Միլիոնիտիսի և շուկային դուռը՝ Մագազինիներուն մէջ, իր ճիւղը եղող թիւ 12 խանութը. Գալաթիա՝ Խավեար խանի մէջ՝ Իսագ Պրուշալէրի թիւ 91 սենեակը. Գալաթիա՝ Խավեար խանի մէջ՝ Ժ. Պարուխի 69 թիւ սենեակը. Գալաթիա՝ Գարաքէօյի մէջ՝ լուսամայտիս Նիքոլաքի Անտրիա. Գալաթիա՝ Գարաքէօյի մէջ՝ լուսամայտիս Փոլիսիս Քալուպարաս, և Պոլսոյ բոլոր լուսամայտիներուն քով։

Գաւառներուն մէջ հետեւեալ տեղերը կը ծախուին։ Իզմիր՝ օսմ. Պանքային տակ «քօլէքթէօր» Մորտախայ Լէվի և Կիրիտ Խանին տակ՝ «քօլէքթէօր» Պէնեամին Տէվիտաս։ Իզմիր՝ Ֆրանկաց թաղը՝ Եուսուֆ պէյ Ֆէրհախանէլին մէջ Վլանտիատիս և ընկերները. Կիրիտ խանի մէջ Կապայ և Սէլանիկիէֆ, և Պիթ Բազար՝ Էնմէն ու Զուգարէլ։ Էսքիշէհիր մէջ՝ Եաքօ Պոխոր Մօիզ և Տիմիթրի Եորկիատիս։ Սելանիկի մէջ՝ Թահթազաչ՝ Աարօն. Մանասթիրի մէջ՝ վաճառական Տավիտ Սապան։

Մեր հայրենասէր ընթերցողներուն կը յանձնարարենք որ փոխանակ օտար վիճակահանութեանց տոմսակներ գնելու, Իզմիրի այս նոր վիճակահանութեան նախապատուութիւն ընծայեն, որով թէ՛ օսմ. բարեգործական հաստատութեանց ծառայութիւն մը մատուցած կ'ըլլան և թէ իրենց դրամը ապահով վիճակահանութեան մը յատկացուցած կ'ըլլան։ 6—6

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՀԱՐՑ

Ի ԲՈՍՆԿԱԼԹԻ

Վիեննական Մխիթարեան Միաբանութեանս նորընծիր վարչութիւնը որոշած է իրէն. Պոլսոյ վարժարանին նոր զարկ մը և ժամանակիս նորագոյն պահանջմանց գոհացում տալ։ Ուստի, Վարժարանիս Տնօրէնութիւնը՝ Միաբանութեանս այս փափաքին համեմատ, իր մասնաւոր կէտ նպատակի պիտի ընէ, նախ լեզուները, և ի մասնաւորի Հայերէն և Տաճկերէն լեզուաց զարգացումը. երկրորդ՝ մաթեմատիկական բարձրագոյն գիտութեանց նոր մշակում մը պիտի տայ, երրորդ՝ իր բոլոր մատաղրութիւնը պիտի դարձնէ դէպ բոցական ներքին և արտաքին բարեկարգութեան, հակելով աշակերտաց վրայ հայրական սիրով խառն խստութեամբ և անաչառութեամբ։

Վարժարանս ունի արդի երկրորդական վարժարանների (école secondaire moderne—Realschule) ծրագիրը, միջավայրիս պիտոյիցը յարմարցուած. կ'աւանդուին.

Ա. ԼԵԶՈՒՆԵՐ.— Հայերէն, տաճկերէն, գաղղիերէն, գերմաներէն և անգլերէն (վերջինս ստիպողական է միայն երկու բարձրագոյն դասարանաց համար)։

Լեզուաց ուսումը դիւրացնելու համար մեծ բաժին տրուած է թարգմանութեանց ճիւղին և ի մասնաւորի տաճկերէնի, գերմաներէնի և հայերէն գրաբարի թարգմանութեանց։

Բ. ԳԻՏՈՒԹԻՒՆՔ.— 1. Մաթեմատիկական, պարզէն մինչև բարձրագոյն թուաբանութիւն, գրահաշիւ, երկրաչափութիւն (մինչև նկարագրականը — descriptive) և երկանկիւնաչափութիւն։

2. Բնական գիտութիւնք.— Բնական գիտելիք (համառօտ մարդախօսութեամբ), կենդանաբանութիւն, բուսաբանութիւն, հանքաբանութիւն, երկրախօսութիւն, տիեզերագրութիւն և տարերք աստղաբաշխութեան։

3. Առեւտրականք.— Աշխարհագրութիւն, հաշուակալութիւն, թղթակցութիւն (տաճկերէն, գաղղիերէն և գերմաներէն) և արուեստախօսութիւն (technologie)։

4. Պատմութիւնք.— ա. տոհմային և ընդհանուր պատմ. (հին, միջին և նոր դարու)։

բ) Տոհմային դպրութեան և օտար ազգաց մատենագրութեանց։

Գ. ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏՔ. 1) Ուրուագրութիւն (գծականովն հանդերձ — dessin linéaire)

2) Երաժշտութիւն. Դաշնակ և քնար (ոչ-ստիպողական)։

Դասերը գաղղիերէն և գերմաներէն լեզուաւ կ'աւանդուին, իսկ հայերէն և տաճկերէն իրենց յատուկ լեզուներովը։

Վարժարանիս մէջ կը դասախօսեն 22 ներքին և արտաքին ուսուցիչք։

Վարժարանս կը բացուի Սեպտ. 4/17ին։

Նորմուտ աշակերտաց ընդունելութեան համար՝ կարելի է խօսիլ ամէն օր մինչև կէսօր։

Հ. ՎԱՐԴԱՆ ՄԵԼՔԻՍԵԴԵԿԵԱՆ

Վարիչ Վիեննական Մխիթարեան

8—10 Վարժարանին

Khedivial Mail Line

(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերք.

Շաբաթական ամենեն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Ադեխանդրիոյ միջեւ

«Օմանիէ» շոգենաւը, նաւապետ Քաթէշի, կիրակի, 9 հոկտ. 1909 (Ը. Ե.), կէս օրին Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ. իսկ երեքշաբթի 11 հոկտ. 1909 կէս օրէն ետքը ժամը 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլլի, Իզմիր և Ֆիրէան։

ՍՈՒՐԻՈՑ ԳԻՇ

«Մէնզալէ» շոգենաւը նաւապետ Միլլինկ հոկտ. 9ին հասնելով՝ հոկտ. 12 ին, ճամբայ պիտի ելլէ դէպի՝

Կէլիպոլը, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Սագըզ, Հոռդոս, Մէրսին, Իսքէնտրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սաիտ և Աղեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Գալաթիա, քարտէին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը՝ Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

Արտօնատեր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Տնօրէնութիւնս կը ծանուցանէ թէ, Բամազանի առթիւ, իբր փորձ, հետեւեալ կառախումբերը պիտի երթեւեկեն.—

Ուղեւորի մասնաւոր կառախումբ, թ. 1021

ԲԻԵՆՏԻՐԻՆ ՀԱՅՏԱՐ-ԲԱՅՇԱ

Մեկն.		ԺԱՄ
Բիէնտիք		1.19
Բարթալ		1.27
Մալթէփէ		1.39
Պօսթանճըք		1.49
Էրէնքէօյ		2.01
Կէօզթէփէ		2.05
Ֆէնէր Եօլը		2.09
Դրզըլ Թօբրաք		2.13
	Ժամանում	2.21
Հայտար-Բաշա		
	Մեկնում	2.26
Կամուրջ	Ժամանում	2.46

Ուղեւորի մասնաւոր կառախումբ, թ. 1022

ՀԱՅՏԱՐ-ԲԱՅՇԱՑԻՆ ՊՕՍԹԱՆՃԸՔ

Կամուրջ	Մեկնում	3.—
	Ժամանում	3.20
Հայտար-Բաշա		
	Մեկնում	3.25
Դրզըլ Թօբրաք		3.33
Ֆէնէր Եօլը		3.36
Կէօզթէփէ		3.40
Էրէնքէօյ		3.44
Պօսթանճըք	Ժամանում	3.49

Ուղեւորի մասնաւոր կառախումբ, թ. 1023

ՊՕՍԹԱՆՃԸՔԻՆ ՀԱՅՏԱՐ-ԲԱՅՇԱ

Պօսթանճըք	Մեկնում	3.59
Էրէնքէօյ		4.08
Կէօզթէփէ		4.12
Ֆէնէր Եօլը		4.16
Դրզըլ Թօբրաք		4.19
	Ժամանում	4.27
Հայտար-Բաշա		
	Մեկնում	4.31
Կամուրջ	Ժամանում	4.51

Ուղեւորի մասնաւոր կառախումբ, թ. 1024

ՀԱՅՏԱՐ-ԲԱՅՇԱՑԻՆ ՄԱԼԹԷՓԷ

Կամուրջ	Մեկնում	5.01
	Ժամանում	5.21
Հայտար-Բաշա		
	Մեկնում	5.25
Դրզըլ Թօբրաք		5.33
Ֆէնէր Եօլը		5.36
Կէօզթէփէ		5.40
Էրէնքէօյ		5.44
Պօսթանճըք		5.50
Մալթէփէ	Ժամանում	5.57

Ուղեւորի մասնաւոր կառախումբ, թ. 1025

ՄԱԼԹԷՓԷՑԻՆ ՀԱՅՏԱՐ-ԲԱՅՇԱ

Մալթէփէ	Մեկնում	6.09
Պօսթանճըք		6.17
Էրէնքէօյ		6.26
Կէօզթէփէ		6.30
Ֆէնէր Եօլը		6.34
Դրզըլ Թօբրաք		6.37
	Ժամանում	6.45
Հայտար-Բաշա		
	Մեկնում	6.50
Կամուրջ	Ժամանում	7.10

Ուղեւորի մասնաւոր կառախումբ, թ. 1026

ՀԱՅՏԱՐ-ԲԱՅՇԱՑԻՆ ԲԻԵՆՏԻՐ

Կամուրջ	Մեկնում	8.15
	Ժամանում	8.35
Հայտար-Բաշա		
	Մեկնում	8.40
Դրզըլ Թօբրաք		8.48
Ֆէնէր Եօլը		8.51
Կէօզթէփէ		8.55
Էրէնքէօյ		8.59
Պօսթանճըք		9.05
Մալթէփէ		9.13
Բարթալ		9.23
Բիէնտիք	Ժամանում	9.30

Առանց հաղորդակցութեան շոգենաւեր

Մեկնում Կամուրջէն իրիկուն 1.40

Մեկնում Հայտար-Բաշէն առաւն 9.—

Դիտ.— 1024 և 1025 թիւ կառախումբերը Մալթէփէի մէջ պիտի հաղորդակցին Բրինքիբօ և Հալքի գացող շոգենաւի մը հետ (Մեկնում Հալքիէն ժամը 5.20ին իրիկուան, և Բրինքիբօյէն ժամը 5.35ին իրիկուան։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՍՆԱԴԻՏ ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵԱՆ

ՏՕՔԹ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

Գաղղիական եւ մորթային ճիւանդութեան

Երկար ժամանակ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները իրեն մասնագիտութիւն ըրած, Տօքթ. Ուղուրլեան էֆ. որ ծանօթ է արդէն մայրաքաղաքիս Հայ բժշկական դասուն մէջ, աշխատած է բաւական երկար տարիներ Աղդ. Հիւանդանոցի և Շիշլիի Անկելանոցին մէջ։

Իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ, իր գործատեղին, Սիրքէճի Թրրամ-Իայի ճամբուն Ֆէպիւս լուսանկարչատան առաջին յարկը։

Ինամով և կարճ ժամանակի մէջ դարմանուիլ փափաքողները կարող են իր փորձառութեան դիմել, համակրելի բժշկին մեթոտէն օգտուելու համար։

Աղքատները ձրի։

Ծանօթ.— Ամէն տեսակ գործողութիւններ միզանցքի և արգանդի հիւանդութեանց, մասնաւոր խմամքով։ 4—40

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԳԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Ս. Զ. Դ.

Թողեալ հասոյթներու վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ, Քիւչիւք-Զէքմէճէի լճին ձկնորսութեան տուրքին վարձատրութիւնը, որուն պայմանաժամը Օգոստոսին վերջը աւարտած է, աճուրդի դրուած է երեք տարուան համար, ինչպէս անցեալին մէջ։ Անոնք որ կ'ուզեն աճուրդին մասնակցիլ և տեղեկութիւններ առնել վարձակալութեան պայմաններուն վրայ, կրնան կ. Պոլսոյ գլխաւոր տենչութեան կամ Մաքրի-գիւղի Հանր. Պարտքի գործակալութեան դիմել մինչեւ սեպտ. 16, երբ պիտի կատարուի վերջնական աճուրդը։

4—2 ԸՆԴ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ չինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պոն Մարշէի դիմաց, Թիւ. 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Կալաթա 1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։

Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ. 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ. 13

Սկիւտար) Զարշը Պոյը, Թիւ. 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ. 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։

16

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ. 4/27 եւ 1320 Սեպտեմբեր 20 թուականի Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. դրասենեակը, Գալաթիա, Նաղլը խան, Հէդարէն փողոց, Թիւ 14, Քօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն.

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Մ. Ի. Սատօք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահէֆ Գարու Թիւ 10.
Պոլիս, Ապաի պէյ և Ընկ. Վէզնէէվիլէր փողոց.
Պոլիս, Պ. Ս. Այմէլօղլու, Էմին-Իօնիւ, Պահչէ Գարու Իզմիր փողոց.
Գալաթիա, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա Հաճիէֆ.
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի.
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Է. Ռոսի, Պէօյիւքտէրէ Հաճիէսի, Թիւ 137.
Գալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12 Թիւնէլ խան.
Մեծ Կղզի, Ռէսուլ էֆ.
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիոս, Կայսրանի հրապարակ.
Սան Սթէֆանօ, Քէչէճեան էֆ.։

18 Գործակալութիւնք օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՍՕՍԻԷԹԷ ՄԻԹԻԷԼ ՖՐԱՆՍԷԶ

ՏԷ ԼԻՈՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՆԵՐ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ԱՍՏՈՒԿ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՕՆԹՐՕԼԻ ՏԱԿ

Լիոն, Օթել տը Վիլ փողոց, թիւ 77

ԱՄԵՆԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆԸ, ՈՐ 1909 ՄԱՅԻՍ 15ԻՆ ՈՒՆԷՐ

Բաժնեթէր 192,169

Ստորագրուած դրամագլուխ 215,573,800 ֆր.

Վճարուած դրամագլուխ 1,581,300 »

Վճարումներ 1 ֆր.էն սկսեալ. 100—500—1000 ֆր.ի և անկէ աւելի գումարներով ապահովագիրներ, 1—12 տարուան և աւելի պայմանաժամի մէջ վճարելի։

Ընդհ. գործակալ ԹՈՒՐՔԻՈՑ, ԵԳԻՊՏՈՍԻ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ, ՊԱԼԿԱՆԵԱՆ ԵՐԿՐԱՑ ՀԱՄԱՐ

ՔՕՍՏԱՆՏԻՆ ՏԷ ՔԱՐԼԻ

Գալաթիա, Սեն-Բիէր խան, թիւ 25-26

Կ. Պոլսոյ ընդհ. գործակալութեան դրամատուն՝ ԲՐԻՏԻՇ ԼԻՈՆԷ, Գալաթիա.

Գործունեայ գործակալներ կը փնտռուին տրուարձաններու, օսմ. նահանգներու և յիշեալ երկիրներու համար։ Նպաստաւոր պայմաններ։ 50—8

WILSON LINE

HULL-CONSPLE-NOVOROSSISK-ODESSA

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՔԷՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսեսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիտս	4311	Հիտալկս	1531	Մարսէլլս	3709	Սաքֆս	1119
Ալքէթ	3607	Տոմինս	938	Հինտու	3720	Միքատս	3557	Տիբիս	1735
Անճէլս	1541	Տուրս	2383	Հորաթիս	1600	Միլս	1057	Սիլվիս	119
Աթիոսքս	2277	Տրաքս	1713	Հումպէց	595	Մոնդէպէլլս		Սցէբա	1203
Պասանս	1822	Տինամս	504	Իակս	2354	Մուցիլլս	3419	Թասոս	1323
Պորտոֆինս	1264	Էպքս	3464	Իտահս	5540	Նէքս	1933	Թ. Ուիլսոն	1546
Պրֆֆալս	4481	Էլասքատս	1520	Ճիւնս	1080	Օտիս	4100	Թոքիս	3327
Գէյրս	1371	Էցաքս	1841	Քլէսս	1053	Խնթացիս	4036	Թոլէսս	1470
Գալիքաս	1837	Ֆիտս	954	Քոլքինս	2307	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	242
Գարէս	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոմիս	1700	Բալերմս	1637	Վասքս	1914
Գաղս	1094	Ֆլամինկս	349	Լէս	1053	Բոլս	510	Վոլս	1289
Զիքակս	2729	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանթս	2272	Բիալճս	3329	Վալթուրն	2391
Սօսէթս	1831	Կալիլէս	3060	Լիվորնս	1643	Բինալտս	1553	Եէտս	1350
Գոլոբատս	4235	Կիկանս	1143	Լորէնցս	3191	Բոլլս	1613	Զէցս	1200
Գանկս	2905	Կոզս	1011	Մալմս	724	Բօճէս	1789	Թորս	
Գորոս	895	Կրսանս	1695	Մարլինկս	1273	Բոզաչիս	136	Մայոն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.

«Օթելլս» շոգենաւը, նաւապետ Ուէպսդէր։

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասաւ.

«Մորոքքս» շոգենաւը, նաւապետ Լարէն, ժամանեց.

«Միքատս» շոգենաւը, նաւապետ Շորբ, կսպասուի.

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՐԻՏՏՕՆ

Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Գալաթիա։ 11